

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

बी. ए. – (विशारद) सामाजिकशास्त्रे

परीक्षा : मे / जून – २०२३

द्वितीय वर्ष

सत्र – ४

विषय:- मराठ्यांचा इतिहास (पेशवाई) (HC-402)

दिनांक: ०७/०६/२०२३

गुण : १००

वेळ : स. १०.०० ते दु. १.००

सूचना : सर्व प्रश्न सोडवा.

प्रश्न १ दीर्घोत्तरी प्रश्न सोडवा (कोणतेही दोन)

(४०)

१. स्वराज्य , चौथाई व सरदेशमुखी या सनदा मराठ्यांना कशा प्राप्त झाल्या ? या सनदांचे कोणते फायदे तोटे झाले ?
२. पहिल्या बाजीरावच्या काळात मराठा सत्तेचा विकास होण्यास कोणते घटक कारणीभूत होते ?
३. पानिपतच्या युद्धातील मराठ्यांच्या पराभवाची कारणे सांगून या युद्धाचे परिणाम स्पष्ट करा
४. सवाई माधवरावाच्या काळातील मराठ्यांच्या दक्षिणेतील व उत्तरेकडील राजकारणावर टीप लिहा.

प्रश्न २ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन)

(३०)

१. 'पेशवा बाजीराव दुसरा मराठा सत्तेच्या अस्तास कारणीभूत ठरला' चर्चा करा.
२. मराठेकालीन लष्करी प्रशासन स्पष्ट करा.
३. मराठेकालीन स्त्रियांची स्थिती " या विषयावर टीप लिहा.
४. पेशवाईचा उदय का व कसा झाला ?
५. पेशवा नानासाहेबांच्या कारकिर्दीतील मराठी सत्तेच्या उत्तरेकडील व दक्षिणेकडील विस्ताराबाबत सविस्तर चर्चा करा.

प्रश्न ३ टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

(३०)

१. पानिपतचे युद्ध
२. मराठ्यांचे केंद्रीय प्रशासन
३. मराठेकालीन धार्मिक जीवन
४. मराठा मंडळ

Translation in English

Sub: History of the Marathas (Peshwa Period) (HC-402)

Instructions: Attempt all questions.

Q.1. Answer in detail (Any Two) (40)

1. How did the Marathas get the charters of Swarajya, Chauthai and Sardeshmukhi? What are the advantages and disadvantages of these charters?
2. What factors contributed to the development of Maratha power during the first Bajirao period?
3. State the reasons for the defeat of the Marathas in the battle of Panipat and explain the results of this war.
4. Write a note on the southern and northern politics of the Marathas during the time of Sawai Madhavrao.

Q.2. Answer in brief (Any Three) (30)

1. Peshwa Bajirao II was responsible for the downfall of Maratha power. Discuss.
2. Explain military administration during Maratha period
3. Write a note on the topic "Status of Women in Maratha Period".
4. Why and how did Peshwai rise?
5. Discuss in detail about the northern and southern expansion of Marathi power during the reign of Peshwa Nanasahab.

Q.3. Write short notes. (Any Two) (30)

1. Battle of Panipat
 2. Central administration of the Marathas
 3. Religious life of Maratha
 4. Maratha Mandal
-